

LICITIRANJE CENAMA

Vitol: CENE NAFTE ĆE DA PADNU 2019.

zbog uticaja trgovinskih ratova na potrošnju i slabljenja tempa rasta azijskih privreda u razvoju.

Raiffeisen: U SLEDEĆA DVA MESECA MOŽE SE OČEKIVATI DALJI RAST CENA SIROVE NAFTE na svetskom tržištu, čak do nivoa od 100 dolara, upozoravaju se u najnovijem izveštaju analitičari austrijske banke.

BLOOMBERG: RUSKE RAFINERIJE NAJVEĆI GUBITNICI OD NOVE IMO REGULATIVE

Rusija je trenutno najveći svetski proizvođač i izvoznik lož ulja, pa Bloomberg piše da bi kroz godinu dana ta zemlja mogla pretvoriti u najvećeg gubitnika aktiviranja nove regulative IMO

Najgori mesec za cene nafte od jula 2016.

Čelnik OMV-a: Kupovine u downstreamu sada isplativije od upstreama

SAD dozvoljavaju Indiji ograničen uvoz iranske nafte?

Moody's: Dugovanja naftnih servisnih kompanija „neodrživa“

Premijer Italije: Ne možemo zaustaviti projekat TAP

Zašto naftni kolosi naduvavaju cenu klimatske politike ?

SADRŽAJ:

NAFTA:

- Vitol: Cena barela na početku 2019. između 65 i 70 dolara .....OVDE
- Raiffeisen: Barel nafte do kraja godine na iznad 90 dolara.....OVDE
- Zašto naftni kolosi naduvavaju cenu klimatske politike ? .....OVDE
- Izmene Direktive o minimalnim zalihama nafte i derivata .....OVDE
- IMO zabranjuje čak i prevoz goriva s prevelikim nivoom sumpora.....OVDE
- Bloomberg: Ruske rafinerije najveći gubitnici od zaoštavanja IMO regulative.....OVDE
- Najgori mesec za cene nafte od jula 2016. ....OVDE
- Turski brod počeo bušenja u osetljivom području istočnog Mediterana.....OVDE
- Čelnik OMV-a: Kupovine u downstream-u sada isplativije od upstream-a.....OVDE
- Porezi i prodaja elektrane u Turskoj pritisnuli dobit OMV-a .....OVDE
- Irak obustavlja izvoz nafte u Iran .....OVDE
- SAD dozvoljavaju Indiji ograničen uvoz iranske nafte? .....OVDE
- Moody's: Dugovanje naftnih servisnih kompanija "neodrživa" .....OVDE
- UNKS: Cene sirove nafte BRENT.....OVDE

GAS:

- Rumunski Transgaz blokira stranim proizvođačima pristup gasovodima?.....OVDE
- Izgradnja ruskih magistralnih gasovoda odlično napreduje .....OVDE
- Gasovod TAP počeo gradnju offshore dela u Albaniji.....OVDE
- Premijer Italije: Ne možemo zaustaviti projekat TAP .....OVDE
-

REGION:

- Gaspromnjeft-Maziva širi mrežu servisnih stanica na Balkanu.....OVDE
- Cene goriva u BiH snižice se kada to okolne rafinerije odluče - Ministar.....OVDE
- Prihodi lne rastu, ali ne i dobit.....OVDE
- BH-Gas: Faktor sigurnosti snabdevanja BiH gasom je "0" .....OVDE
- MOL na putu da premaši cilj čiste dobiti od 24 milijarde dolara u 2018. ....OVDE
- UNKS: Cene goriva u regionu.....OVDE

NAFTA

Vitol: Cena barela na početku 2019. između 65 i 70 dolara

LONDON – Cene nafte će verovatno da padnu iduće godine, zbog uticaja trgovinskih ratova na potrošnju i slabljenja tempa rasta azijskih privreda u razvoju, procenio je u utorak najveći svetski trgovac sirovom naftom, Vitol.

Glavni izvršni direktor kompanije Russell Hardy rekao je u intervjuu za Reuters da tržištima nafte ne preći neposredno stezanje (ponude)... pa na početku iduće godine očekuje cenu nafte verovatno bliže nivou od 70 ili 65 dolara barel, nego 85-90 dolara kako neki analitičari i akteri očekuju.

Hardy smatra da pad iranskog izvoza neće biti toliko koliko se ranije procenjivalo, jer će Kina, Indija i Turska verovatno nastaviti da uvoze naftu iz te zemlje. U kombinaciji sa blažom potrošnjom, to bi trebalo da održi tržište u balansu u prvoj polovini iduće godine, imajući u vidu da je Saudijska Arabija već blizu maksimuma svoje proizvodnje.

U prvom većem intervjuu od kako je u martu preuzeo kormilo Vitola, Hardy kaže da ne očekuje da će OPEC na ministarskom sastanku u decembru dogovoriti sa ne-OPEC ad-hoc saveznicima povećanje proizvodnje nafte, iako je to tražio američki predsednik Trump, kako bi se zaustavio rast cena nafte. „Na kraju krajeva, OPEC proizvodi 32 miliona barela na dan i nema bog zna koliko više mogućnosti da tome nešto doda,“ rekao je CEO Vitola.

Raiffeisen: Barel nafte do kraja godine na iznad 90 dolara

BEČ - U sledeća dva meseca može se očekivati daljnji rast cena sirove nafte na svetskom tržištu, čak do nivoa od 100 dolara, upozorava se u najnovijem izveštaju o stanju na tržištu nafte, koji su pripremili analitičari banke Raiffeisen.

"Ako se u sledeća dva meseca dogodi dodatno smanjenje proizvodnje nafte, ili ako, zbog američkih sankcija, značajnije padne iranski izvoz nafte, onda se može očekivati rast cena barela sirove nafte na barem 90 USD", kaže se izveštaju.

Procena stručnjaka Raiffeisena je da će se barelom nafte u poslednjem ovogodišnjem tromesečju trgovati po prosečnoj ceni od 80 USD. Pritom se upozorava da je na strani ponude sve spremno za značajan rast cena nafte. Osim poznatog faktora Irana, analitičari austrijske banke ukazuju i da se sada Saudijska Arabija, posle ubistva novinara Jamala Khashoggija, mora pokazati Zapadu, a posebno Vašingtonu, kao pouzdan partner, što bi za posledicu moglo imati i povećanje proizvodnje nafte u toj zemlji.

Stručnjaci Raiffeisena za narednu godinu očekuju prosečnu cenu barela od 72 USD, naravno, pod pretpostavkom da ne bude većih geopolitičkih potresa.

DIZEL
G-DRIVE

MOĆNA TRANSFORMACIJA

POVEĆANA SNAGA MOTORA

POBOLJŠANE PERFORMANSE MOTORA

PROFESIONALNA ZAŠTITA SISTEMA ZA GORIVO

Zašto naftni kolosi naduvavaju cenu klimatske politike ?

LONDON – Da li naftni majors kriju od svojih akcionara stepen rizika koje po poslove kompanije kojoj su poverili svoj novac donose klimatske promene? Klimatski aktivisti tvrde da uprave kompanija po pravilu umanjuju efekte zaoštavanja klimatske politike, razvoja konkurentskih tehnologija, kao i rasta poreza na ugljendioksid, što zajedno može dovesti poslovanje kompanija na ivicu nelikvidnosti, piše **Financial Times**.

Oilchange International (OI), NVO iz Velike Britanije, objavila je prošle godine dokument o "selektivnom skepticizmu" naftnih čelnika prema obnovljivim izvorima i automobilima na alternativni pogon.

Pozivajući se na dokumente samih kompanija, OI navodi da su dva vodeća naftna majorsa, BP i ExxonMobil predstavili cenu prelaska na obnovljive izvore energije i električna daleko iznad procena industrije, što sugeriše da je pretnja te konkurencije po naftaše mnogo manja nego što se predstavlja.

Povod za analizu londonskog poslovnjaka je nova, ili tačnije obnovljena parnica koju država Njujork vodi protiv najveće nezavisne svetske naftne kompanije, Exxon Mobila (Vidi: [NEDELJA # 370](#)).

Gore navedeno čini neobičnom tužbu države Njujork protiv Exxon. Supermajors, naime, nije optužen za zavaravanje akcionara ružičastim prikazom perspektiva nafte i gasa, dok se u međuvremenu krišom priprema za mnogo neprijatnije poslovno okruženje. Upravo obrnuto. Kompanija je zapravo rekla investitorima da se njeno poslovanje suočilo sa visokim „proksi troškovima“ povezanim sa ograničenjima koje donose buduće emisije štetnih gasova. U isto vreme, njegovi interni planeri su koristili daleko niže brojke kada su odlučivali da li će, ili ne usvojiti odluke o finansiranju projekata.

Glavi tužilac Njujorka, Barbara Underwood je to okarakterisala kao stvaranje „fasade radi prevare investitora.“

FT postavlja pitanje: „Kako su tačno ti akcionari bili prevareni? Tako što su obeshrabrivani da kupuju akcije Exxon-a i na taj način propuštajući atraktivne profite koje su kompaniji insajderi krišom predvideli? Nije jednostavno ni razumeti motivaciju čelnika kompanije, piše dnevnik. „Da li su stvarno verovali da će poslovanje biti opterećeno troškovima klimatske politike, ali su svejedno želeli da uđu u neprofitabilne investicije? Jedno racionalno objašnjenje za njihovo ponašanje je da su šefovi Exxon-a verovali da su njihove moći lobiranja toliko jake da mogu sprečiti usvajanje nepovoljnih regulativa, konstatuje FT.

Još upadljiviji je paradoks da evropski kolos Royal Dutch Shell računa na cenu od 40 dolara za barel pri usvajanju investicionih planova, a 70 dolara pri određivanju vrednosti svojih bilansa. Kod BP-a taj odnos je 35-40 dolara, naspram 75 dolara. Na neki način, ova praksa je mnogo opasnija od one za koju se sada sudi Exxonu, jer se može protumačiti kao podešavanje bilansnih pozicija u korist ubiranja bonusa i dividendi, uz mnogo skeptičnije i realnije gledanje na nove investicije, konstatuje FT

Mada niko ne može izvesno predvideti cene nafte, indikativno je da IEA osetno opreznija od većine kompanija i vidi vrednost barela od svega 60 dolara u 2060., kao posledicu zadržavanja globalnog zagrevanja na 1,75 stepeni.

Tabela OI pokazuje odnos subvencija koje zemlje G7 + Australija daju (2015.) za proizvodnju fosilnih goriva (\$80 mlrd) i za Zeleni klimatski fond (\$2 mlrd)

Bloomberg: Ruske rafinerije najveći gubitnici od zaoštavanja IMO regulative

LONDON – Rusija je trenutno najveći svetski proizvođač i izvoznik lož ulja, pa **Bloomberg** u ovonedeljenoj analizi predviđa da bi se kroz nešto više od godinu dana ta zemlja mogla pretvoriti u najvećeg gubitnika aktiviranja nove regulative kojom se drastično smanjuje dozvoljena količina sumpora u brodskim gorivima.

Agencija navodi da su ruske rafinerije počele da se prilagođavaju novim pravilima Međunarodne pomorske organizacije (IMO), koja stupaju na snagu 1. januara 2020, ali prenosi ocene analitičara da je rok ta dogradnju postrojenja prekratak. Osim toga, ako ruske rafinerije odluče da prodaju svoje visoko-sumporno lož ulje drugim industrijama, neće biti u mogućnosti da u potpunosti nadomeste gubitke od smanjene potražnje brodara, prenosi Bloomberg.

Prema oceni investicione banke Wood & Co., ovim izazvani gubici ruskih rafinerija mogli bi dostići 3,5 milijardi dolara, ili preko trećine ruskih prihoda od izvoza lož ulja u 2017. godini.

Izmene Direktive o minimalnim zalihama nafte i derivata

BRISSEL – Evropska komisija usvojila je izmene i dopune Direktive o minimalnim zalihama sirove nafte i/ili naftnih proizvoda u EU, u cilju daljeg obezbeđenja sigurnosti snabdevanja energijom u Evropi.

Dopune u prvom redu imaju za cilj da poboljšaju metodologiju koju države članice, prilikom izračunavanja minimalnog nivoa potrebnih zaliha za hitne slučajeve, koriste za umanjenje količine naftnih proizvoda koje koriste za petrohemijske, ne-energetske aplikacije.

Države članice su u obavezi da usklade svoja zakonodavstva sa ovom Direktivom najkasnije do 19. oktobra 2019.

IMO zabranjuje čak i prevoz goriva s prevelikim nivoom sumpora

LONDON - Međunarodna pomorska organizacija (IMO) usvojila je u petak 26. oktobra amandman kojim je upotpunila i ojačala režim ranije usvojenog ograničenja od 0,50% dozvoljenog nivoa sumpora u brodskim gorivima.

Kako je poznato od ranije, nova granica od 0,50% (smanjena sa sadašnjih 3,50%) sumpora u nafti za pogon brodova stupa na snagu 1. januara 2020. godine, prema MARPOL sporazumu IMO-a.

Novousvojena dopuna MARPOL-a zabranice čak i prevoz nedozvoljenog goriva - osim ako brod nema ugrađen sistem za čišćenje izduvnih gasova (tzv. "scrubber"). Instalaciju sredstava za čišćenje rezervoara prihvata država pod čijom zastavom brod plovi kao alternativni način za ispunjavanje uslova za ograničenje sumpora.

Očekuje se da će dopunska izmena i dopuna stupiti na snagu 1. marta 2020. Amandman ni na koji način ne menja datum stupanja na snagu granice od 0,50% od 1. januara 2020. godine, saopšteno je iz IMO-a.

LUKOIL "ECTO Diesel".
Navikni se da budeš snažniji.

PORSCHE

PREPORUČUJE

Najveći mesečni pad cena nafte od jula 2016.

LONDON – Cene nafte zabeležile su u oktobru najgori niz od sredine 2016, izgubivši oko deset dolara na vrednosti od dostizanja, početkom oktobra, najvećeg nivoa u poslednje četiri godine.

Brent je u oktobru izgubio 8,8 odsto vrednosti, a sirova nafta u Americi 10,9 procenata.

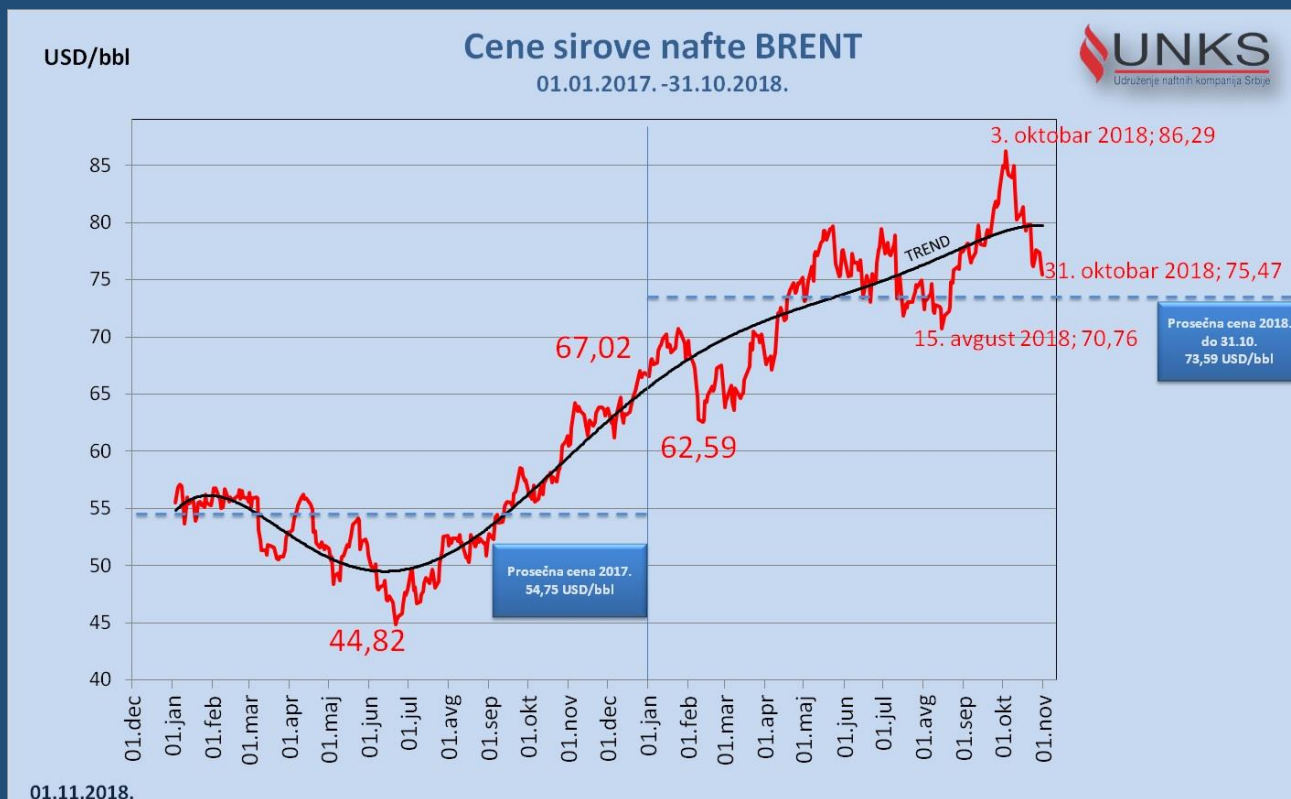
Reuters navodi da je poslednji udar na cene izazvan u subotu izjavom ruskog ministra energije Aleksandra Novaka da nema razloga da Rusija zamrzne, ili smanji proizvodnju nafte, jer se pojavljuju rizici da bi globalno tržište moglo biti suočeno sa manjkom ponude.

S druge strane, OPEC je prošle nedelje (Vidi: [NEDELJA # 370](#)) najavio moguće ponovno određivanje ograničenja proizvodnje, „usled rasta zaliha sirove nafte u svetu“.

Menadžeri fondova su srezali termenske ugovore i opcije okrenute procenama rasta vrednosti nafte i četvrtu nedelju za redom, na najniže pozicije od jula prošle godine, sa sve neizvesnijim prognozama za buduću potrošnju nafte, piše **Reuters**.

„Hedžing fondovi su uistinu napustili dugu stranu tržišta (duge pozicije) i pojavljuju se prodaje kratkih (pozicija) sa percepcijama da se možda (globalna) privreda usporava,“ citira agencija analitičara čikaške Price Futures Group, Phil-a Flynn-a.

Turski brod počeo bušenja u osetljivom području istočnog Mediterana

ISTANBUL - Turski brod za bušenja nafte i gasa, započeo je u sredu prvi takav projekat te zemlje u tom delu istočnog Mediterana, kod Antalije, javlja Anadolu Agency.

Na ceremoniji početka bušenja turski ministar energetike Fatih Donmez izjavio je da je reč o projektu koji Turska realizuje sopstvenim brodom Fatih sa ciljem da za godinu dana otvorimo dve bušotine.

Turska od ranije vrši naftna i gasna istraživanja pomoću dva svoja istraživačka broda.

Donmez je najavio da će Turska uskoro početi bušenja i kod Mersina i za potrebe takvih projekata kupiti još jedan sličan brod.

Nedavno su turske pomorske snage intervenirale nakon što su brodovi grčke mornarice pokušali da zaustave istraživačke radove koje sprovodi posada turskog plovila Barbaros Hayrettin Pasa.

“Trenutno ne vidimo nikakve sigurnosne rizike po brod ‘Fatih’. Međutim, naše pomorske snage su na terenu i sprečiće svako uznemiravanje“, poručio je Donmez.

Čelnik OMV-a: Kupovine u downstream-u sada isplativije od upstream-a

BEČ - OMV traga za atraktivnim kupovinama kako bi ojačala svoj downstream poslovni segment, u skladu sa strategijom rasta u tzv. *low-cost* regionima, izjavio je u sredu glavni izvršni direktor austrijske naftno-gasne grupacije Rainer Seele.

OMV je za akvizicije odredio u martu budžet od deset milijardi evra (11,32 mlrd dolara), od čega je potrošio do sada 2,1 milijardu dolara u upstream, konkretno na kupovinu proizvodnih i eksploatacionih poslova na Novom Zelandu i u Abu Dabiju.

U obraćanju akcionarima povodom objavljivanja rezultat poslovanja u 3. kvartalu, CEO Rainer Seele je rekao da se u upstream sektoru pogodnosti kupovine progresivno smanjuju sa rastom cena nafte, pa će se kompanija „usmeriti na poslove u downstream-u.“

Porezi i prodaja elektrane u Turskoj pritisnuli dobit OMV-a

BEČ - Austrijski proizvođač nafte i gasa OMV objasnio je u sredu osetno nižu dobit u trećem tromesečju posledicom većih troškova poreza i indirektnih negativnih posledica prodaje elektrane u Turskoj.

U periodu od 1. jula do 1. oktobra OMV je ostvario neto dobit od 393 miliona evra, što je 28 odsto manje u odnosu na isti period 2017. Osnovni razlog su gubici na valutnim kursovima u iznosu 160 miliona evra, povezani s prodajom elektrane u Turskoj. Na to se nadovezalo i povećanje poreske stope sa 21 na 46 posto jer se težište prebacilo s prerade na proizvodnju, koja u pojedinim zemljama, poput Norveške i Libije, podleže većem poreskom opterećenju. S druge strane, ukupni prihodi OMV-a su porasli 21 odsto, na 5,6 milijardi evra.

Proizvodnja nafte i gasa povećana je na 406.000 barela ekvivalenta nafte dnevno (boe/d), uz očekivanja da do kraja godine dostigne 500.000 boe/d, rekao je čelnik kompanije Rainer Seele. Udeo OMV-ove rumunske podfirme Petrom, iznosio je pri tom 160.000 boe/d.

SAD dozvoljavaju Indiji ograničen uvoz iranske nafte?

NJU DELHI – SAD su pristale da u velikoj meri odobre Indiji izuzeće od obaveze poštovanja sankcija protiv Irana, što će omogućiti indijskim rafinerijama i naftnim kompanijama da uvoze do marta iduće godine oko 1,25 miliona tona iranske sirove nafte mesečno. **Economic Times** saznaje ovo iz upućenih izvora u Delhiju i prenosi u četvrtak da bi narednih dana odluka mogla biti i ozvaničena.

Američke sankcije stupaju na snagu 4. novembra i svakoj zemlji ili kompaniji koja ih prekrši prethodi zabrana poslovanja preko američkog finansijskog sistema. SAD su ipak izrazile spremnost da razmotre specifične situacije, kojima bi određenim zemljama dozvolile ograničen nastavak uvoza iranske nafte, pa je Indija unazad nekoliko meseci tim povodom u pregovorima sa Vašingtonom.

„Indija i SAD su se generalno dogovorili oko olakšica tako da Indija smanji uvoz (iranske nafte) za trećinu, što je značajan rez,“ kazao je izvor delhijskog poslovnog dnevnika.

Indija je uvezla prošle godine oko 22 miliona tona iranske sirove nafte i za narednu godinu planirala da taj iznos podigne na 30 miliona tona.

Irak obustavlja izvoz nafte u Iran

BAGDAD - Irak će obustaviti u novembru izvoz sirove nafte u Iran iz severnog naftnog polja Kirkuk, kako bi se uskladio sa sankcijama koje je Teheranu uveo Vašington, saznaje u ponedeljak **Reuters**. Neimenovani upućeni izvori su rekli za agenciju da Irak trenutno cisternama u Iran izvozi manje od 30.000 barela dnevno.

Kirkuk je jedno od najvećih i najstarijih naftnih polja na Bliskom istoku. Irak je prošle godine počeo da snabdeva iranske rafinerije sirovom naftom iz Kirkuka, dok je Iran pristao da iste količine nafte prebacuje u iračke južne luke.

Moody's: Dugovanja naftnih servisnih kompanija "neodrživa"

LONDON – Stepen zaduženosti naftnih servisnih kompanija dostigao je nivoe koji će biti „neodrživi“ bez osetnog porasta slobodnih novčanih tokova, navodi u najnovijem izveštaju agencija za ocenu kreditnog rejtinga Moody's.

"Odsečeni offshore (naftni servisni) segment verovatno je udaljen nekoliko godina od racionalizacije i potpunog oporavka", navodi se u izveštaju. "Više kompanija će verovatno restrukturirati svoje bilanse u 2019. i dalje, ako se njihov gotovinski tokovi brzo ne oporave, pre nego što njihova likvidnost istekne," konstatuje agencija.

Moody's posebno ukazuje na poziciju „malih, manje diversifikovanih“ servisnih kompanija, kojima najviše prethodi rizik pada u nelikvidnost.

Izgradnja ruskih magistralnih gasovoda odlično napreduje

MOSKVA - Ruski magistralni gasovodi, koji su u visokoj fazi gradnje, odlično napreduju. Gasovod Snaga Sibira, kojim će se ruski gas izvoziti u Kinu, dovršen je 95,5%, objavio je Gazprom u petak. Zavareno je i položeno 2.064 km cevi na trasi od Jakutije do ruske granice s Kinom, kao i 90% deonice ispod reke Amur, saopšteno je iz kompanije.

Gazprom u istom saopštenju navodi da je položeno i 95% cevi na offshore deonici gasovoda Turski tok. Do sada je položeno 1.775 km tog gasovoda duž dve cevi od ruskog crnomorskog terminala Anapa, a gradnja prihvatnog terminala u Turskoj još traje. Gazprom je 2014. potpisao 30-godišnji ugovor s Kineskom nacionalnom naftnom kompanijom (CNPC) za godišnju isporuku 38 milijardi m³ gasa Snagom Sibira, a isporuke bi trebalo da krenu 20. decembra 2019.

Gasovod Turski tok ima kapacitet 31,4 milijardi m³ gasa godišnje, a jedna cev kapaciteta 15,7 kubika namenjena je samo turskom tržištu, dok bi druga, za jugoistočno evropsko tržište trebalo da bude dovršena 2019.

Rumunski Transgaz blokira stranim proizvođačima pristup gasovodima?

LONDON – Rumunska gasovodna kompanija Transgaz blokira stranim proizvođačima gasa dostavljanje gasa domaćem tržištu, iako je zemlja suočena sa padom proizvodnje i rastom cena na unutrašnjem tržištu, kaže za portal ICIS predstavnik britanske firme koja proizvodi gas u Rumuniji.

Alexandra Damascan, predsednik Serinus Energy Romania, navodi da je kompanija ovog leta kompletirala projekat Moftinu, na severu Rumunije i bila spremna da dnevno isporučuje na tržište 450.000 kubnih metara gasa. Ipak, Transgaz je odbio da joj dozvoli probne isporuke, pod izgovorom da uzorci gasa iz Maftinua sadrže prekomerne količine vode i metana.

Umesto toga, Transgaz je savetovao britanskoj firmi da spaljuje gas iz polja, kaže Damascan.

Ona pobija oba prigovora Transgasa, tvrdeći da se sadržaj vode i metana u uzorcima gasa uklapa u dozvoljena odstupanja od propisanih maksimalnih nivoa, što se može proveriti na website-u samog operatora gasovodnog sistema.

Damascan navodi da je cena gasa u Rumuniji u međuvremenu porasla zbog pada domaće proizvodnje, pa je u isto vreme uvećan uvoz ruskog gasa od jula 2018. „Ipak, Transgaz nam blokira pristup tržištu, a kako smo obavešteni i drugi proizvođači u Rumuniji su suočeni sa sličnim problemima,“ navodi Alexandra Damascan.

Партнерство са природом
трајна је ИНВЕСТИЦИЈА

Снага
природе

 СРБИЈАГАС

Gasovod TAP počeo gradnju offshore dela u Albaniji

TIRANA - Partneri na Trans-jadranskom gasovodu (TAP) vrednom 4,5 milijarde evra, dužine 878 km, započeli su izgradnju offshore dela u Albaniji, prenosi **SEEBiz**.

Gasovod TAP, koji ide od tursko-grčke granice do Italije, bit će dužinom od 105 km položen kroz Jadransko more. TAO je treća i poslednja karika tzv. Južnog gasovodnog koridora, kojim će azerbejdžanski gas iz polja Šah Deniz II stići direktno na tržište Evrope.

Prema planovima TAP bi trebalo da bude završen u 2020. godini. Letos je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) odobrila je zajam od 500 miliona evra za izgradnju TAP-a, a projekat je u februaru ove godine dobio zajam od čak 1,5 milijardi evra od Evropske investicione banke (EIB).

„AVIODIZEL*“
Kristalno čist Evro dizel
Dovoljno čist da poletite!

Kvalitet i čistoća goriva su ključni faktori koji garantuju performanse motora

*Evro dizel tretiran „Velcon“ aviofilterima
Aviofilter mehanički, kroz dve faze čišćenja, odstranjuje i najmanje mikročestice iz dizel goriva što rezultuje nizom prednosti koje utiču na bolje performanse motora.

Dostupno na EKO pumpama:
Novi Beograd, Gagarin, Pallula, Pupin, Vrčin, Borča, Vidikovac, Bežanija, Sopot, Požarevac, Bistrica 2, Obrenovac, Zrenjanin, Subotica, NIS 1, Leskovac, Vranje, Čačak 1, Gornji Milanovac, Pojate, Ibarska, Cuprija 1 i 2, Žednik 1 i 2, Pančevački put, Umka 2, Mladenovac, Kikinda.
Uskoro na svim EKO pumpama u Srbiji!

www.ekoserbia.com

Premijer Italije: Ne možemo zaustaviti projekat TAP

RIM - Italijanski premijer Giuseppe Conte objasnio je da ne može da zaustavi projekat Trans-jadranskog gasovoda, jer bi to koštalo državu plaćanja penala u visini 20 do 35 milijardi evra.

U otvorenom pismu pobunjenoj opštini u kojoj taj cevovod treba da izbije na obalu Italije, Conte navodi da se pravno projekat ne može osporiti, iako je odmah po izboru za premijera juna ove godine lično obećao građanima mesta Melendugno i oblasti Puglia da će njegova vlada preispitati sve dozvole koje je za projekat dao prethodni kabinet.

Međutim, posle serije verifikacija, utvrdili smo da ne postoje nikakvi izgledi da se spreči realizacija projekta TAP: što se države tiče, sve je u skladu sa zakonom, niti je bilo proceduralnih nepravilnosti, konstatovao je sa žaljenjem Conte.

On u pismu detaljno obrazlaže koliko bi državu koštalo da jednostrano izađe iz projekta, počev od plaćanja penala deoničarima konzorcijuma TAP za uložena sredstva i za izgubljene prihode tokom celokupnog trajanja koncesije (25 godina).

Penali bi se platili i kompanijama koje su unapred platile za kupljeni gas po diskontnim cenama, kao i transporterima gasa, naveo je premijer zaokružujući račun na 20 do 35 milijardi evra, prenosi **Euractiv**.

REGION

Gaspromnjeft-Maziva širi mrežu servisnih stanica na Balkanu

SKOPLJE - Gaspromnjeft-Maziva je u sklopu širenja mreže na Balkanu, otvorio u Kavadarcima u Makedoniji prvu G-Energy servisnu stanicu za putnička i laka komercijalna vozila, kao i prvu G-Profi benzinsku stanicu za kamione.

Servisne stanice su opremljene svom potrebnom mašinerijom za brzo menjanje nafte i tehničkih tečnosti u različitim vrstama vozila, saopšteno je iz kompanije.

Zamenik generalnog direktora prodaje u Gazpromnjeft-Maziva, Aleksandar Klimašin rekao je da je Balkan perspektivan region za tu kompaniju, što potvrđuje rad dve G-Energy servisne stanice u Bugarskoj i tri u Grčkoj. „Do kraja 2018. planiramo da povećamo broj stanica na 62 u 15 različitih zemalja," rekao je on.

Cene goriva u BiH snižice se kada to okolne rafinerije odluče - Ministar

SARAJEVO - Ministar trgovine FBiH Zlatan Vujanović izjavio je da je pitanje vremena kada će rafinerije koje posluju s naftnim kompanijama u BiH uticati na smanjenje maloprodajnih cena benzina i dizela na benzinskim pumpama.

Komentarišući smanjenje cena nafte na svetskom tržištu treću sedmicu zaredom, Vujanović je za portal **Klix.ba** rekao da je pitanje koliko će vremena proći da rafinerije odgovore no izmenjene okolnosti na svetskom tržištu, ali je izrazio očekivanje da se i cene goriva u BiH snize u narednom periodu.

On ističe da je na tržištu BiH najbitnije pratiti cene nafte u rafinerijama koje su od važnosti za BiH. „To su rafinerije u Rijeci, Sisku i Pančevu, a tu je INA sa skladištem u Podlugovima. Čeka se odziv rafinerija na veleprodajnu cenu. Pitanje je i koliki su kontingenti koje nabavljaju naftne kompanije“, dodao je Vujanović

Prihodi Ine rastu, ali ne i dobit

ZAGREB – Hrvatska INA Grupa u prvih 9 meseci 2018. godine uvećala prihode za 21 % u odnosu na isti period prošle godine, ali je u isto vreme njena ČISTA CCS EBITDA dobit smanjena za 10 % na godišnjem nivou, prenosi Energetika-net

Rast ukupnih prihoda (na 16,22 milijarde kuna) u kompaniji objašnjavaju većom prodajom rafinerijskih proizvoda i većim cenama nafte i derivata, dok je pad dobiti (na 2,2 milijarde kuna) posledica manjeg doprinosa sektora prerade i marketinga, uključujući maloprodaju.

EBITDA (dobit pre kamata, poreza i amortizacije) je na sličnom nivou kao i u prvih 9 meseci 2017. godine te iznosi 2.685 miliona kuna.

U isto vrijeme neto dug je smanjen na 1.136 miliona kuna na kraju trećeg tromesečja ove godine s odnosom duga i kapitala ispod 9%.

MITAN OIL

BH-Gas: Faktor sigurnosti snabdevanja BiH gasom je “0”

SARAJEVO - Osnovni cilj projekta „Južna interkonekcija BiH i Hrvatska“ je izgradnja novog pravca snabdevanja radi diverzifikacije pravaca i izvora, a kojim će se osigurati pouzdano snabdevanje prirodnim gasom Federacije BiH i BiH, kazali su agenciji Fena iz kompanije BH-Gas.

Nedavno je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) odobrila koncept finansiranja ovog projekta povezivanja transportnih sistema BiH i Hrvatske, izgradnjom gasovoda Zagvozd (HR) – granica HR/BiH i gasovoda granica HR/BiH – Posušje – Novi Travnik (Travnik) sa krakom za Mostar.

Trenutno, BiH dobija gas samo jednim transportnim pravcem preko Ukrajine, Mađarske i Srbije.

“Faktor koji ocenjuje sigurnost snabdevanja BiH trenutno iznosi “0”. Relizacijom projekta Južne intrekonekcije on će biti povećan, a realizacijom još jedne interkonekcije u potpunosti zadovoljavajući, uzimajući u obzir planirane potrebe za gasom – istakli su iz BH-Gasa.

MOL na putu da premaši cilj čiste dobiti od 24 milijarde dolara u 2018.

BUDIMPEŠTA - Mađarska MOL Grupa objavila rast EBITDA dobiti na više od 2 milijarde dolara u prvih 9 meseci ove godine, zahvaljujući materijalnom povećanju čiste CCS EBITDA u trećem kvartalu ove godine. Zahvaljujući rastu cena nafte i gasa, EBITDA upstreama u trećem tromesečju iznosi 319 miliona dolara što je 70 % više u odnosu na isti period 2017. Prosečna dnevna proizvodnja ugljovodonika u trećem kvartalu bila je nešto niža i iznosila je 108.300 barela ekvivalenta nafte dnevno (boed).

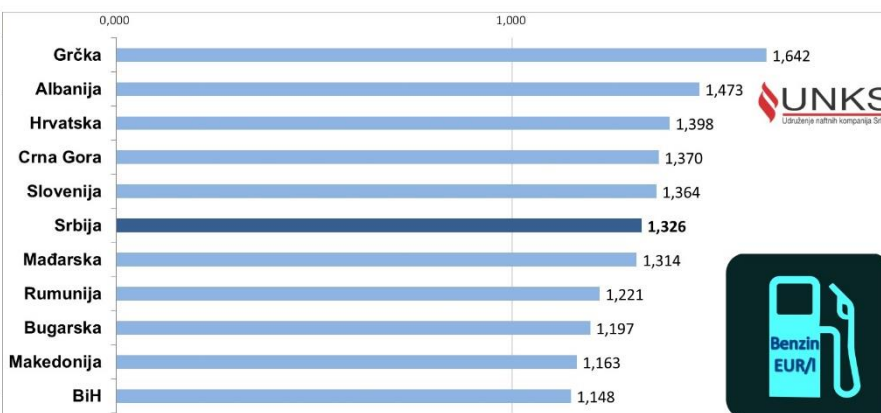
Čista CCS EBITDA downstreama ostala je, zahvaljujući boljim prodajnim maržama, na gotovo istom nivou u trećem tromesečju, uprkos znatno slabijoj rafinerijskoj i petrohemijskoj marži i iznosila je 262 miliona dolara. Predsednik Uprave i glavni izvršni direktor Zolt Hernádi rekao je da, na osnovu rezultata iz trećeg kvartala, očekuje da će kompanija ostvariti ili premašiti njen novi cilj od 2,4 milijarde dolara čiste CCS EBITDA-e u 2018. godini

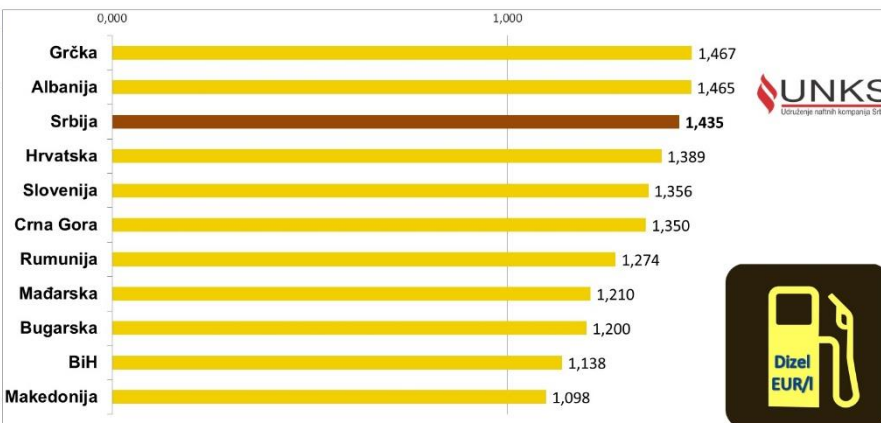

Prosečne maloprodajne cene goriva u zemljama regiona 31.10.2018. izraženo u EUR po srednjem kursu nacionalnih banaka

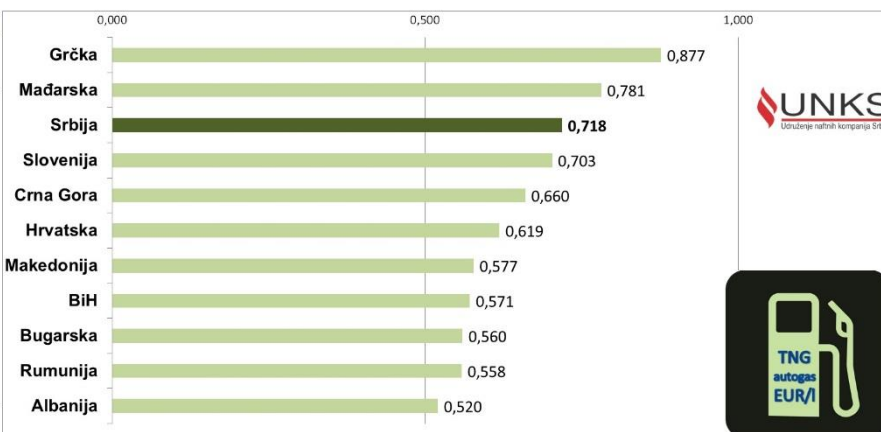
Benzin BMB 95 EN228 (EUR/l)		
UNKS	BMB 95 (EN 228)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1,642	23,58%
Albanija	1,473	10,84%
Hrvatska	1,398	5,20%
Crna Gora	1,370	3,11%
Slovenija	1,364	2,65%
Srbija	1,326	-0,17%
Mađarska	1,314	-1,07%
Rumunija	1,221	-8,11%
Bugarska	1,197	-9,93%
Makedonija	1,163	-12,49%
BiH	1,148	-13,60%
Prosečna cena u regionu		1,329

Dizel EN590 (EUR/l)		
UNKS	Evro dizel (EN 590)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1,467	12,21%
Albanija	1,465	12,04%
Srbija	1,435	9,74%
Hrvatska	1,389	6,27%
Slovenija	1,356	3,74%
Crna Gora	1,350	3,27%
Rumunija	1,274	-2,57%
Mađarska	1,210	-7,46%
Bugarska	1,200	-8,23%
BiH	1,138	-12,97%
Makedonija	1,098	-16,04%
Prosečna cena u regionu		1,307

TNG Autogas EN589 (EUR/l)		
UNKS	TNG autogas (EN 589)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	0,877	35,02%
Mađarska	0,781	20,29%
Srbija	0,718	10,59%
Slovenija	0,703	8,18%
Crna Gora	0,660	1,61%
Hrvatska	0,619	-4,75%
Makedonija	0,577	-11,12%
BiH	0,571	-12,02%
Bugarska	0,560	-13,84%
Rumunija	0,558	-14,05%
Albanija	0,520	-19,90%
Prosečna cena u regionu		0,650

Udruženje naftnih kompanija Srbije www.unks.rs
Vladimira Popovića 6, Novi Beograd --- office@unks.rs --- 011 71 21 750

NEDELJA U SVETU NAFTE I GASA
DEO IZDAVAČKE DELATNOSTI NNKS WPCSERBIA

Autor, urednik, dizajn: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave